
Inleiding bij het themanummer

400 jaar Dordtse Leerregels

W.H.Th. Moehn, R.T. te Velde

In de jaren 1968 en 1969 heeft de toenmalige redactie van ons tijdschrift ervan afgezien aandacht te schenken aan de Synode van Dordrecht en de *Dordtse Leerregels* (voortaan *DL*). Dit is des te meer opvallend omdat dr. Simon van der Linde wel de betekenis van vierhonderd jaar Convent van Wezel heeft belicht.¹ Nu het vierhonderd jaar geleden is dat de (inter)nationale synode in Dordrecht werd samengeroepen, heeft de huidige redactie besloten een themanummer in deze jaargang te wijden aan de *DL*.

Donderdag 4 januari jl. heeft dr. Dolf te Velde tijdens de tweedaagse predikantencontio van de Gereformeerde Bond op Nieuw Hydepark gesproken over Dordtse Leerregels actueel. Zijn lezing heeft hij omgewerkt tot het artikel waarmee dit themanummer opent. De thema's die in de *DL* aan de orde komen blijken tot op de dag van vandaag de moeite van het doordenken waard. In de *DL* zijn zelfs verborgen missionaire motieven te vinden.

Een van de kernbegrippen die in de *DL* aan de orde komen is het begrip wedergeboorte. Dr. Wim Moehn onderzoekt hoe 'wedergeboorte' zo'n centrale plaats heeft kunnen krijgen in de gereformeerde theologie. Hij legt daarvoor het oor te luisteren bij onder anderen Johannes Calvijn en Guido de Brès en laat zien hoe belangrijk de verbinding van doop en wedergeboorte is – en daarmee plaatst de gereformeerde theologie zich in de brede katholieke traditie van de kerk.

Aan dr. Guus Labooy is gevraagd met ons na te denken over de vragen rondom het zogenaamde determinisme en de vraag aangaande de verantwoordelijkheid en vrije keuze van de mens in het perspectief van de neurowetenschap. Gereformeerde theologen uit de 17^e eeuw blijken verrassend genuanceerd te denken over de blijvende wilsvrijheid van de mens: wij zijn niet biologisch of psychologisch gedetermineerd tot ons feitelijke handelen, al is onze keuzevrijheid wel ingebed in de morele en rationele structuren waarin

1 S. van der Linde, 'Vierhonderd jaar convent van Wezel, 1568-1968', in: *Theologia Reformata* 4 (1968), 210-225. Zie thans ook J. Spohnholz, *The Convent of Wesel: The Event that Never was and the Invention of Tradition*, Cambridge 2017.

we – als schepselen afhankelijk van God en zijn bestuur – leven.

Oud-redactielid dr. Wim Verboom heeft er in het begin van deze eeuw al de vinger bij gelegd dat er nog geen afzonderlijke studie gewijd is aan het schriftgebruik in de *DL*. Nieuwtestamenticus dr. Theo van Spanje is de uitdaging aangegaan om het schriftgebruik aan een nader onderzoek te onderwerpen. Hebben de opstellers de Schrift gebruikt om hun eigen gelijk te 'bewijzen', of hebben zij getracht te luisteren naar Gods Woord als bron en norm voor het belijden?

In dit themanummer willen we niet alleen een historische oriëntatie bieden, maar ook concretiseren dat in de *DL* een schat ligt opgetast, die in de 21^e eeuw zijn waarde blijft behouden. Dr. Paul Visser neemt de lezers in zijn essay mee naar de context waarin hij werkzaam is als predikant-pionier – Amsterdam anno 2018. Aan een 'rasechte Jordanees' en 'die gesjeesde zestiger' wordt het woord gegeven: 'Hij kon het bekijken, maar Hij kreeg me toch te pakke.' Praktischer laat Gods verkiezende liefde zich niet verwoorden.

De vertrouwde rubrieken Meditatie, Focusartikel, Reflexen en Recensies ontbreken niet in dit nummer. Ds. Alfred van de Weg mediteert naar aanleiding van Psalm 32 over de baat van de biecht. In het Focusartikel staat de vorig jaar gepubliceerde studie van Risto Saarinen, *Luther and the Gift*, centraal. Dr. Gerard den Hertog linkt de metafoor van de 'gift' aan een van de prangende vragen tijdens de Synode van Dordrecht, namelijk hoe recht gedaan kan worden aan het mens-zijn ('deze goddelijke genade van de wedergeboorte [werkt] in de mensen niet als in stokken en blokken', *DL* III/IV, 16) en tegelijkertijd de rol van de mens als ontvanger tot het uiterste geminimaliseerd kan worden. Last but not least tekent dr. Wim van Vlastuin voor de Reflexen, waarin hij ons onder andere meeneemt naar het grensgebied van mens-zijn en artificiële intelligentie.

De redactie hoopt dat de lezers zullen ontdekken dat het diepste motief van de *DL* – *Soli Deo Gloria* – de brug slaat tussen de discussies die vier eeuwen geleden de gemoederen hebben beziggehouden en de actuele uitdagingen waar kerk en theologie zich voor geplaatst weten.